

"Een nieuwe strategie"

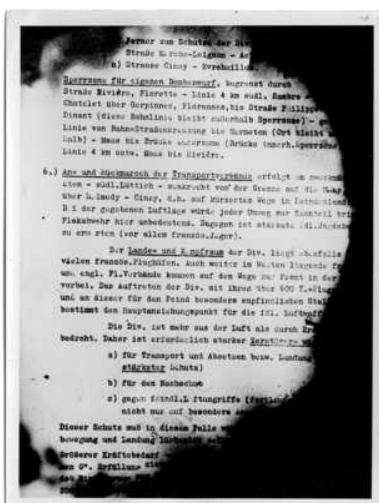

Majoor Helmut Reinberger, zijn in Vucht neergestort vliegtuigje, en een pagina uit de documenten die de Duitse officier tot tweemaal toe probeert te verbranden.

kos

Majoor Helmut Reinberger.
Mine Dalemans

Een pagina uit de documenten die de Duitse officier tot tweemaal toe probeert te verbranden.

Archief HLN

Op het ergste voorbereid: Belgische soldaten, met gasmaskers, tijdens manoeuvres.

Collectie SOMA - Brussel 41428

DUITSE AANVALSPANNEN BIJ TOEVAL IN BELGISCHE HANDEN

- Op de ijskoude ochtend van 10 januari 1940 besluit majoor-parachutist Helmut Reinberger van de 7de Fliieger Division met een Messerschmitt Taifun vliegtuigje van Münster naar een bijeenkomst in Keulen te vliegen. Het begin van een van de merkwaardigste episodes uit de Tweede Wereldoorlog.

TEKST: ERWIN VERHOEVEN
FOTOREDACTIE: BART LEYE

Door de mist boven het Ruhrgebied verliest de piloot van Reinberger zijn oriëntatie. Na een tijd ziet hij plots water - de Maas, niet de Rijn -, daalt en snijdt per ongeluk de benzinetoevoer af. De vlucht eindigt kort voor de middag in een haag in Vucht, een gehucht van wat dan nog Mechelen-aan-de-Maas heet. Wielrijders van de 13de infanteriedivisie zijn snel ter plaatse. Majoor Reinberger probeert achter een haag wat documenten in brand te steken. De Belgische soldaten schieten in de lucht, arresteren hem en doven het vuur. Ze bezorgen de papieren aan hun kapitein, Alfons Rodrique. Als die op de commandopost even alleen is met Reinberger, grijpt de Duitser de documenten en gooit ze in de brandende kachel. Rodrique

pikt ze er weer uit. Reinberger probeert dan zijn pistool af te nemen. Dat mislukt. De Belgische kapitein beseft stilaan dat het om héél belangrijke papieren moet gaan.

Ook Nederland geïnteresseerd

Officieren van het 2de Bureau (militaire inlichtingendienst) komen de half verbrande velletjes ophalen. Ze zien meteen dat het om Duitse aanvalsplannen gaat. Nog dezelfde dag worden de documenten in ijltempo vertaald en gewikt en gewogen. Is dit een krijgslist? Of zijn het authentieke papieren? De militaire inlichtingendienst denkt het laatste.

Ook generaal Van Overstraeten, de militaire raadgever van koning Leopold, is van die mening. Hij krijgt de volledig vertaalde versie de volgende ochtend om 9 uur op zijn bureau. Het gaat onder meer om het operatieorder voor de Lufflotte 2. In grote lijnen staat er dat het Duitse leger zal aanvallen tussen de Moezel en de Noordzee. Ook Nederland wordt dus geïnteresseerd. Een meer gedetailleerd operatieorder voor de 7de Fliieger Division heeft het over een luchtlandingsoperatie in de Ardennen. Die moet ervoor zorgen dat de bruggen over de Maas tussen Namen en Dinant onbeschadigd in Duitse handen vallen.

Van Overstraeten neemt militaire tegenmaatregelen, onder meer aan het Albertkanaal en in de Ardennen. Dat lijkt nodig, want uit Duitsland seint onze militaire attaché kolonel Goethals op 13 januari dat Hitler overweegt meteen aan te vallen, precies om tegenmaatregelen te voorkomen. Voor één keer is de info van Goethals echter fout. Maar de stroom aan alarmerende berichten sinds eind december 1939, het incident van Mechelen-aan-de-

Maas en het nieuws van Goethals zetten de Belgische legertop die avond van 13 januari in rep en roer. Van Overstraeten is ervan overtuigd dat de Duitsers nu zullen aanvallen. Luitenant-generaal Van den Bergen, chef van de generale staf, stelt voor om alle eenheden te verwittigen met een telegram: "Naderende aanval is waarschijnlijk." Van Overstraeten vindt die bewoordingen niet sterk genoeg: "Dat hebben we in november ook al verstuurd. De troepen dreigen dit af te doen als alweer een vals alarm." Hij schrapt het woord 'waarschijnlijk', vervangt het door 'vrijwel zeker' en vertrekt naar Laken.

Onhandig manoeuvre

Stafchef Van den Bergen blijft de maatregelen dan opstapelen. Een hele reeks eenheden worden verplaatst. De vliegvelden en kazernes moeten tegen de volgende ochtend ontruimd zijn en de soldaten moeten hun kantonnementen opzoeken. Hij zet het Vliegwezen in tegen mogelijke landingsterreinen in de Ardennen. Een droog stuk van het Albertkanaal wordt onder water gezet. Via de radio worden om halfelf 's avonds de verlofgangers terug naar hun eenheden geroepen. Een halfuur later volgt via dezelfde weg de mededeling dat om middernacht Fase D van de mobilisatie geldt. Van den Bergen stuurt tenslotte nog dit telegram naar de eenheden te velde: "Vanaf middernacht geen verzet meer bieden aan Franse en Britse colonnes die ons land binnentrekken. Haal alle zuidwaarts opgestelde barricades weg." Door een onhandig diplomatiek manoeuvre van koning Leopold laat de Franse opperbevelhebber zijn troepen al oprukken tot vlak tegen de grens - over de grens, beweren de Duitsers - en wacht op een teken vanuit België. Dat komt er niet.

Militaire zelfmoord

Het 'vals' alarm van januari heeft gevolgen aan de top van het leger.

Generaal Van Overstraeten en stafchef Van den Bergen kunnen niet meer door dezelfde deur. Het conflict wordt beslecht in het voordeel van de militaire raadgever van Leopold. Van den Bergen wordt overgeplaatst naar Antwerpen. De geknipte kandidaat om hem op te volgen is generaal Van Overstraeten zelf. Hij weigert. De degelijke generaal-majoor Oscar Michiels wordt in zijn plaats benoemd. Een 'uitvoerder', die zijn plaats kent.

De echte baas van het leger gaat opnieuw aan het werk. Daar waar hij in de herfst van 1939 nog slag wilde leveren aan het Albertkanaal, is dat nu geen optie meer. Herhaalde vragen aan de Fransen - hoeveel dagen ze nodig hebben om de Belgen daar te verwoegen en met welke troepen - zijn vaag of helemaal niet beantwoord. Van Overstraeten maakt zich geen illusies meer. Aan het Albertkanaal zal het Belgisch leger er alleen voor staan. Dit betekent met 22 divisies een 210 kilometer lang front bezetten. Langs het Albertkanaal is dat voor elke divisie een sector van minstens 11 kilometer. En bij een doorbraak zijn er geen reserves achter de hand. Militaire zelfmoord dus.

De raadgever van Leopold legt de Belgische strategie nu snel definitief vast. Eerst alleen de schok opvangen aan het Albertkanaal. Dan georganiseerd terugplooiën op de KW-lijn, om daar aan de zijde van Fransen en Britten de beslissende veldslag te leveren. De (goed uitgeruste) eenheden in de Ardennen en langs de Maas krijgen als belangrijkste opdracht zich nooit te laten scheiden van de hoofdmacht van het leger. Voor de rest moeten ze enkel wat vernielingsopdrachten uitvoeren. De facto laat Van Overstraeten de Ardennen over aan de Fransen. Nochtans weet hij uit de half verbrande documenten van majoor Reinberger dat de Duitsers ook daar een belangrijke doorbraak willen forceren. Hij maant de Fransen daarom aan de sector rond Sedan niet te verwaarlozen. Zijn 'bemoeienissen'

worden met een zekere neerbuigendheid beantwoord.